

سیر تحول تاریخچه زندانها

سیر تحول تاریخچه زندانها

سیر تحول زندانهای دنیا

در زمانهای گذشته ، مجازاتها با قساوت و شقاوت اجراء و مجازاتهایی از قبیل زنده به گور کردن - سوزاندن - طعمه حیوانات درنده ساختن - کور کردن و انواع شکنجه های بدنی رواج داشته است . زندان محلی بوده که متهم را در آنجا نگهداری می کردند تا در روز دادرسی در دادگاه حاضر نمایند . معمولا زندانها در زیر قصرها و یا در قلاع بنا می شد و جایی تاریک و ناسالم بود . زندانیان وضع تأثرانگیز داشته و اکثرا محکومین در زندانها جان می سپردند .

روحانیون مذهب مسیح ، اول کسانی بودند که با ابراز تنفر از خونریزی ، خواستار تعدیل مجازات شده و مجازات حبس را به جای کیفر اعدام توصیه کردند و برای اصلاح و تربیت زندانیان اقدام و از زندانها بازدید به عمل آوردند .

در سال ۸۱۷ میلادی در مجمع روحانیون مسیحی در رم ، مقررات مربوط به اداره زندانها تصویب و تأکید شد که زندانها باید جنبه اصلاحی و تربیتی داشته باشند و برای نیل به این هدف ، زندانیان باید به روش انفرادی نگهداری شده و به آنان کار دستی آموخته شود . اجازه خواندن کتب مذهبی را داشته و روحانیون در زندانها ، زندانیان را ملاقات و با نصایح سودمند آنان را به راه راست هدایت کنند . در اجرای تصمیمات مذکور در همان سال اولین زندان به روش انفرادی در رم بنا گردید .

در سال ۱۲۶۶ میلادی مجمع عمومی روحانیون مسیحی به عنوان اینکه در روش انفرادی زندانی

فرصت تأمل و تفکر را دارد و از تنهایی زجر کشیده و از عمل خود نادم و پشیمان می شود و با تحمل مشقت روان پاک و منزه می گردد اجرای روش مذاکور را تأیید و تغییر نام زندانها به ندامتگاه را تأیید کردند .

در سال ۱۵۵۷ در لندن قصر متروکی به نام بریدول BRIDWELL برای نگهداری ولگردان اختصاص یافت . در این زندان کار الزامی و روشهای تربیتی در مورد محکومین اجرا می گردید . در سال ۱۵۹۹ در آمستردام ، زندان خاصی جهت آموزش کار و تربیت مذهبی زندانیان افتتاح و از سال ۱۶۰۵ در این زندان روش انفرادی اجرا می گردید . در سال ۱۶۲۳ در ناپل زندانی برای تفکیک زنان از مردان ، اطفال از بزرگسالان به روش انفرادی بنا شد .

در سال ۱۶۶۷ در فلورانس دارالتأدیبی جهت تربیت جوانان تأسیس گردید . در سال ۱۷۰۳ در رم به امر پاپ کلمان XI زندانی تربیتی جوانان به روش انفرادی به نام « سن میشل » بنا و این جمله در سر آن حک شده است : تبئیه بزهکاران با مجازات بی فایده است بایستی با روش خاص آنان را تربیت کرد . در این زندان ، جوانان پسر کمتر از ۲۰ سال و اطفال طرد شده و در خطر ، به روش انفرادی توأم با کار نگهداری می شدند .

در سال ۱۷۳۵ زندانی جهت نگهداری زنان به روش انفرادی در رم افتتاح شد . در سال ۱۷۸۷ در امریکا بنژامین فرانکلین Benjamin franklin که به اروپا مسافرت کرده و با افکار و عقاید هوارد و بنتام آشنا شده بود انجمن زندانها را تشکیل و در سال ۱۷۹۰ در فیلادلفی (ایالت پنسیلوانین آمریکا) اولین زندان انفرادی را بنا نمود .

در سال ۱۷۹۷ در انگلستان اولین زندان به روش انفرادی افتتاح شد . اجرای روش انفرادی نتایج اسف انگیز داشت و اغلب زندانیان پس از تحمل چند سال مجازات ،

مبتلا به بیماریهای روانی شدند .

در سال ۱۸۱۶ در ایالت نیویورک زندان ابرن Auburn افتتاح و زندانیان روزها دسته جمعی با هم کار می کردند ولی حق حرف زدن با یکدیگر را نداشتند و شبها بطور انفرادی بسر می بردند .

در سال ۱۸۱۵ در زندان Sing روش ابرنین (رژیم مختلط) اجرا گردید . زندانیان روزها باهم کار می کردند و شبها بطور انفرادی نگهداری می شدند .

در فرانسه با تصویب قانون ۶ اکتبر ۱۷۹۱ مجازات حبس در سر ردیف سایر مجازاتها قرار گرفت و در قانون جزای ۱۸۱۰ سه نوع زندان با اعمال شاقه ، دارالتأدیب و بازداشتگاه پیش بینی شد ولی عملاً زندانیان و بازداشتی ها در یک زندان نگهداری می شدند . در سال ۱۸۴۰ در یک جزیره استرالیا ، روش تدریجی در مورد تبعیدشدگان اجرا گردید.

مفهوم کلمه زندان تحت عنوان یسجن ، امسک ، وقف ، در آیات متعدد قرآن کریم ذکر شده است . در آیه ۳۵ سوره یوسف می فرماید :

ثم بدالهم من بعد ما راوا الايات ليسجنه حتى حين .

(آنانکه دلائل روشن پاکدامنی و عصمت یوسف را دیدند باز چنین صلاح دانستند که یوسف را چندی زندانی کنند و به حبس فرستادند)

و همچنین در آیه ۱۵ سوره نساء چنین مقرر گردیده :

واللاتي ياتين الفاحشه من من نسائكم فاستشهدوا عليهن اربعة منكم فان شهدوا فامسكوهن في البيوت حتى يتوفيهن الموت او يجعل الله لهن سبيلا .

(زنانيکه عمل ناشايست کنند و چهار شاهد مسلمان بر آنها بخواهيد چنانچه شهادت دادند در اين صورت آنانرا در خانه نگهداريد تا عمرشان به پايان رسد يا خدا براي آنها راهی پديدار گرداند .)

عده ای از فقها که به مشروعیت حبس کردن از نظر قرآن مجید معتقدند و به قسمت آخر آیه ۳۳

از سوره مائده تمسک می جویند که می فرماید: اوینقوامن الارض ... و می گویند مراد از نفی در این آیه زندانی کردن است .

با توجه به روایات ، در صدر اسلام محل ویژه ای برای زندانی کردن افراد وجود نداشته و اسیران را یا در مسجد بطور موقت نگهداشته و یا در میان مسلمین که با حکومت وقت همکاری صمیمانه داشتند تقسیم می کردند تا از آنان نگهداری نمایند .

در حدیث آمده است که حضرت رسول (ص) مردی از طایفه بنی حنیفه که او را شمامه بن آثال می گفتند و بزرگ طایفه بود در مسجد مدینه حبس کرد . حضرت رسول اکرم همواره زنجیر کردن اسراء و زندانیان را نهی می فرمودند و در صدر اسلام زن و مرد زندانی از هم جدا نگهداری می شدند .

در روایات آمده است که رسول اکرم (ص) افراد را در اتهام خون ، حبس می فرمودند و در اتهامات دیگر ، مقداری از روز را حبس می کردند . روش مذکور همان روش نیمه آزادی است که امروز در کشورهای مترقی اجرا می گردد .

نخستین زندان در اسلام را حضرت علی (ع) در کوفه از بوریای فارس ساخت و آنجا را «نافع» نامید و سپس زندان دیگری از خاک و گل بنا کرد اسم آنجا را «مخیس» (خار کردن - نرم کردن) گذاشت . کیفر حبس بر پایه تفکر اصلاحی و توبه بوده است .

از حضرت علی (ع) نقل شده است که آن حضرت به افرادی از زندانیان که قصد حضور در نماز جمعه را داشتند اجازه می داد که به نماز جمعه بروند و بعد از اتمام نماز دوباره به زندان برگردانده می شدند .

یکی از بازاریهای اهواز به امام خیانت کرد و آن حضرت به رفاعه که زندانبان محکوم بود نوشت : «چنانچه کسی برای او غذائی و نوشابه ای و یا رختخوابی آورد از آن جلوگیری مکن . دستور بده

زندانیان را به جز «ابن هرمه» هنگام شب برای تفریح و هوا خوری به حیاط زندان بیاورند چنانچه در مورد ابن هرمه نیز احتمال خطر ندادی او را هم به همراه دیگران به خارج زندان بیاورند.
حضرت علی (ع) مرتباً از زندانها بازدید و از احوال زندانیان جویا می شد .

در زمان عمر بن خطاب که سرزمین مسلمانان وسعت یافت و بر تعداد امت مسلمانان افزوده شد نیاز جامعه به زندان بیشتر مشهود گردید . عمر در مکه خانه ای را از سفوان بن امیه به چهار هزار درهم خرید و به زندان اختصاص داد . بعد از زندانهای در شهرهای مختلف بنا و اکثر آنها به نام همان شهر نامیده شد . از ویژگیهای زندانهای آن زمان تفکیک زندانیان به شرح زیر بود :

0 زندان خاص بدهکارانی که به علت عدم پرداخت بدهی بازداشت می شدند .

0 زندان مخصوص سارقین

0 زندان سایر خطا کاران

در زمان خلافت امویان زندانهای متعددی در حجاز ، عراق و شام احداث شد . شهرت اینگونه زندانها به علت شخصیتهایی بود که در آن زندانی بودند . بدترین زندان دوره بنی امیه ، زندان واسط در عراق بود بطوری که مورخین نقل کرده اند ۱۸۰ هزار نفر زن و مرد در محوطه وسیعی بدون سقف و پوشش در آنجا نگهداری می شدند .

حبس با شکنجه توأم بود و زندانیان را با زنجیرهای آهنی می بستند گاهی خلیفه ای به حکومت می رسید و با صدور عفو مردمی ، زندانیان را آزاد می کرد والا زندان محل مرگ تدریجی بود .
به مرور زمان عده ای از اتباع کشورهای دیگر در بین مسلمین به حکومت رسیدند با نهایت قساوت و شقاوت ، انواع شکنجه هائی را که در کشورشان متداول بود به مورد اجراء گذاشته و از هر گونه ظلم و بی رحمی دریغ نداشتند .

